

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Навчально-науковий інститут української філології та журналістики
Кафедра історії української літератури та компаративістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри історії української
літератури та компаративістики

Людмила ПОЧИНОК

«02» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІТЕРАТУРНЕ КРАЄЗНАВСТВО

підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою спеціальності	<i>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Середня освіта (Українська мова і література) 014 Середня освіта (Українська мова і література)</i>
предметної спеціальності	<i>014.01 Середня освіта (Українська мова і література)</i>
галузі знань	<i>01 Освіта / Педагогіка</i>
мова навчання	<i>українська</i>

2022 – 2023 навчальний рік

Розробники програми: Рарицький Олег Анатолійович, доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури і компаративістики

Ухвалено на засіданні кафедри історії української літератури та компаративістики

Протокол № 7 від 30 серпня 2022 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Анжеліка ПОПОВИЧ

1. Зміст робочої програми навчальної дисципліни

Курс «Літературне краєзнавство» як навчальна дисципліна передбачає ознайомлення здобувачів освіти з основними тенденціями розвитку українського регіонального літературного процесу, зокрема письменства та періодики подільського регіону, у площині літературних традицій і новаторства та в компаративних зв'язках українського письменства із світовим; осмислення регіональних літературних явищ в контексті суспільно-політичного та культурного життя краю, вивчення творчої біографії та художньої спадщини подільських письменників, осмислення їх внеску в національну літературу, а також ознайомлення з життєвою долею та визначними творами українських і зарубіжних письменників-класиків, пов'язаних з подільським регіоном, формування у здобувачів освіти цілісної поняттєвої структури курсів літературного краєзнавства та історії української літератури; набуття вмінь застосовувати знання з літературного краєзнавства під час проведення уроків літератури рідного краю в закладах загальної середньої освіти.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	<i>денна форма навчання</i>
Рік навчання	1
Семестр вивчення	2
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
Кількість годин навчальних занять	44
Лекційні заняття	22
Практичні заняття	22
Самостійна робота	46
Форма підсумкового контролю	залік

- 3. Статус дисципліни.** Навчальна дисципліна належить до освітніх компонент професійної підготовки (обов'язкова).
- 4. Передумови для вивчення дисципліни.** *Дисципліни-пререквізити:* вступ до літературознавства, фольклор, історія української літератури (література для дітей та юнацтва). *Дисципліни-кореквізити:* історія української літератури (XI – XVIII століття).

5. Програмні компетентності навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми середньої освіти (рівень базової середньої освіти), що передбачає застосування теорій і методів педагогічної науки, психології, теорії та методики навчання української мови і літератури, предметних знань з української мови і літератури, та характеризується комплексністю й невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 06	Здатність до ухвалення ефективних і обґрунтованих рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.
ЗК 07	Здатність до генерування нових ідей (креативність), виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, підприємливості й відповідальності за вироблення і ухвалення рішень.
ЗК 08	Здатність до абстрактного, логічного й критичного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 09	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), принципів професійної етики і дотримуватися правил академічної доброчесності.
ЗК 10	Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями й застосовувати їх у практичних ситуаціях.
ЗК 11	Здатність працювати в команді, адаптуватися й діяти в непередбачуваній ситуації.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 08	Здатність усвідомлювати особливості літературного процесу на Поділлі та застосовувати ці знання в професійній діяльності вчителя української мови і літератури.
СК 16	Здатність формувати та розвивати в учнів 5-9 класів ключові й предметні компетентності та наскрізні вміння.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

ПРН 04	Володіти творчо-критичним мисленням, творчо використовувати різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі розв'язання соціальних і професійних завдань.
ПРН 09	Розвивати у здобувачів загальної середньої освіти ключові й предметні компетентності та наскрізні вміння.
ПРН 17	Демонструвати, інтегрувати й застосовувати знання з української мови і літератури, необхідні для формування предметних компетентностей здобувачів загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).
ПРН 18	Оперувати базовими категоріями й поняттями мовознавства, літературознавства, методики навчання української мови і літератури та використовувати їх у процесі проектування й організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 21	Знати особливості розвитку української літератури, специфіку перебігу літературного процесу в Україні (зокрема, на Поділлі) в культурному контексті, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, течій, стилів, жанрів української літератури; твори української класики й сучасності та вміти застосовувати ці знання під час організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).
ПРН 22	Застосовувати у процесі навчання учнів української мови і літератури різні види аналізу художнього твору, відомості про його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок із фольклором, міфологією, філософією, використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти **повинен** опанувати відомості про особливості історико-культурного розвитку літератури подільського регіону; основні літературні процеси та явища регіонального письменства; взаємопов'язаність художньої літератури подільського краю з народнопоетичною традицією; роль і місце регіональних письменників у загальноукраїнському літературному процесі; найважливіші віхи життя і творчості подільських письменників та їх головні художні здобутки; своєрідність художнього стилю митців Поділля;; творчі взаємозв'язки та впливи регіонального і світового письменства; основні праці літературного краєзнавства; художні тексти, рекомендовані до прочитання.

Повинен окреслювати особливості літературного розвитку подільського краю у співвіднесенні із конкретними художніми явищами загальноукраїнського літературного процесу; здійснювати ідейно-художній аналіз творів подільських письменників; осмислювати головні проблеми твору у контексті естетичних філософських поглядів письменника та світоглядних систем епохи; зіставляти літературні факти, проводити аналогії, робити узагальнення; творчо осмислювати літературно-краєзнавчий матеріал; працювати із рекомендованою науковою літературою; висловлювати власні обґрунтовані краєзнавчі спостереження; здійснювати пошукову літературно-краєзнавчу діяльність; ефективно використовувати нові концептуальні та методологічні знання про регіональну літературу та її історію у професійній діяльності; проводити уроки української літератури з вивчення тем літератури рідного краю, пов'язаних з літературним процесом подільського регіону в закладах загальної середньої освіти, розповсюджувати й популяризувати знання з історії подільського письменства.

7. Засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування: опитування (індивідуальне, фронтальне, ущільнене, вибіркове), перевірка виконаних завдань, зокрема тестових, написання есе, письмова відповідь на питання / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, робота над текстами художніх творів (читання, цитування, аналіз, спостереження, дослідження), аудіодемонстрація, відеоекскурсія, створення й демонстрування презентацій та інтелектуальних карт у середовищі Miro, Google Jamboard. модульна контрольна робота (письмова відповідь на питання), залік.

8. Програма навчальної дисципліни

Назви змістових, тематичних модулів і тем	Кількість годин			
	разом	зокрема		
		лк	пз	с.р
Тема 1. Літературне краєзнавство: основні завдання та функції	7	2	-	5
Тема 2. Фольклор Поділля	10	2	2	6
Тема 3. Образ Поділля у творах вітчизняних та зарубіжних письменників	13	2	4	7
Тема 4. Давня художня література на Поділлі.	11	2	2	7
Тема 5. Розвиток нової літератури на Поділлі.	15	4	4	7
Тема 6. Розвиток художньої літератури у ХХ ст. на Поділлі.	17	6	4	7
Тема 7. Сучасний літературний процес на Поділлі	17	4	6	7
Усього годин	90	22	22	46

Тематика лекційних занять

1. Літературне краєзнавство: основні завдання та функції.
2. Фольклор Поділля.
3. Образ Поділля у вітчизняних та зарубіжних письменників.
4. Давня література на Поділлі.
5. Зародження нової літератури на Поділлі. Загальна характеристика тенденцій нової літератури в подільському краї.
6. Вивчення творчості письменників Поділля нового часу. С. Руданський, В. Свідзінський.
7. Нова українська література ХХ ст. на Поділлі. М.Драй-Хмара, І. Дніпровський, В. Поліщук, М. Годованець.
8. Нова українська література ХХ ст. на Поділлі. І.Кулик, Л.Дмитерко, Ф.Маківчук, Н.Кашук, М.Бажан як представники літератури рідного краю.
9. П. Педа, О. Мак, І. Сварник, М. Магера – яскраві літературні діячі подільського краю.
10. Загальний огляд сучасного літературного процесу на Поділлі.
11. Творчість сучасних літераторів Кам'янця-Подільського.

Тематика практичних занять

1. Особливості фольклорних творів подільського краю. Вивчення фольклору Поділля.
2. Інтерпретація образу Поділля класиками вітчизняної літератури.
3. Образ подільського краю у творчості зарубіжних літераторів.
4. Особливості становлення та провідні мотиви давньої художньої літератури на Поділлі.
5. Зародження нової літератури на Поділлі. Загальна характеристика тенденцій нової літератури в подільському краї.
6. Вивчення письменників Поділля нового часу. С. Руданський, В. Свідзінський.
7. Нова українська література на Поділлі. Творчість М. Драй-Хмари, М. Годованця.
8. Н. Кашук та М. Бажан як представники літератури рідного краю.
9. Сучасна подільська література.
10. Творчість сучасних поетів Кам'янецьчини.
11. Творчість сучасних поетів Кам'янецьчини.

Самостійна робота

Здобувачі вищої освіти виконують такі різновиди самостійної роботи з дисципліни:

- опрацювання текстів лекційних занять,
- робота з термінологічним апаратом дисципліни та з оригінальними художніми текстами,
- ведення читацьких записів-щоденників;
- робота з основною й допоміжною літературою, читання наукової та навчальної літератури;
- підготовка до практичних занять;
- виконання завдань, визначених у планах практичних занять;
- опрацювання питань, винесених на самостійне опрацювання;
- виконання завдань в об'єктно-модульному динамічному середовищі навчання Moodle;

- підготовка презентацій навчального матеріалу;
- виконання літературознавчого аналізу художнього тексту;
- аналіз навчального матеріалу літератури рідного краю в шкільних підручниках української літератури;
- підготовка до написання самостійної роботи та модульної контрольної роботи тощо.

Питання, винесені на самостійне опрацювання:

Тема 1. Літературне краєзнавство: основні завдання та функції	Літературне краєзнавство як наукова галузь. Об'єкти літературного краєзнавства. Джерела літературного краєзнавства. Форми і види Літературно-краєзнавчої роботи. З історії літературного краєзнавства на Поділлі. Періодика.
Тема 2. Фольклор Поділля	Основні жанри, види усної народної творчості Поділля. Видатні фольклористи. Фольклор Поділля у художній літературі.
Тема 3. Образ Поділля у творах вітчизняних та зарубіжних письменників	Критичний підхід до аналізу образу Поділля та зв'язків із подільським регіоном російських письменників. Проблема вилучення імен цих авторів із курсу літератури рідного краю.
Тема 4. Давня художня література на Поділлі.	«Ключ царства небесного» як перша друкована пам'ятка української полемічної літератури.
Тема 5. Розвиток нової літератури на Поділлі.	Дослідження творчості А.Свидницького П. П. Хропом. А. Свидницький як український і подільський письменник, громадський діяч і фольклорист. Роман «Люборацькі» як «перший реалістичний роман на побутовому тлі» (за визначенням І. Франка).
Тема 6. Розвиток художньої літератури у ХХ ст. на Поділлі.	Дослідження рис неокласицистичної естетики у творчості М. Драй-Хмари. Літературознавчий аналіз поетичної спадщини митця. Сучасні студії з творчості поета.
Тема 7. Сучасний літературний процес на Поділлі	Естетичні домінанти поетичної творчості Івана Прокоф'єва.

9. Форми поточного та підсумкового контролю

Форми поточного оцінювання: *контроль за роботою під час практичних занять* (опитування (індивідуальне, фронтальне, вибіркове), аналіз (самоаналіз / взаємоаналіз відповідей), евристична робота над проблемними питаннями, перевірка виконаних усних і письмових (тестових) літературних завдань, підготовки презентацій; *контроль за самостійною роботою* (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle та застосунків для проведення відеоконференцій, перевірка знання текстів художніх творів, перевірка виконаних літературних завдань, презентацій та ін.).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (розгорнута письмова відповідь на узагальнююче питання з проблем навчальної дисципліни).

Форма підсумкового контролю: залік.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний, модульний і підсумковий контроль (100 балів)			Сума (залік)
Навчальні заняття	МКР	Самостійна робота	100 балів
50 балів	30 балів	20 балів	

Поточний контроль (50 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на кожному навчальному занятті – 12

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих понять із літературного краєзнавства, розрізнених епізодичних даних про літературу Поділля без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати тексти на основі елементарних знань і навичок із літературного краєзнавства; виявляє окремі закономірності локальних літературних явищ; робить спроби виконання репродуктивних вправ і завдань; за допомогою викладача виконує прості завдання, пов'язані з опануванням матеріалу дисципліни (за готовим алгоритмом).
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти має початкові знання зі літературного краєзнавства, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується термінах літературного краєзнавства, літературній спадщині подільського регіону; самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять літературного краєзнавства, категорій регіонального літературознавства (однак з окремими помилками); вміє працювати з посібниками та іншими джерелами інформації, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з літературного краєзнавства, може поверхово аналізувати тексти з літератури рідного краю й визначати їхні художні особливості, робить певні висновки щодо специфіки літературного життя Поділля в синхронії та діахронії; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання з літературного краєзнавства під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно й логічно відтворює навчальний матеріал з літературного краєзнавства, оперує базовими поняттями та категоріями регіонального літературознавства, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання в стандартних ситуаціях; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію літературного краєзнавства; складати таблиці, схеми та ін.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал з літературного краєзнавства в стандартних ситуаціях; вміє аналізувати літературні

		тексти Поділля, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; уміє самостійно працювати, може підготувати реферат або інше повідомлення (підготувати проєкт з літературного краєзнавства), обґрунтувати його положення, має достатній рівень сформованих літературно-краєзнавчих умінь.
	9	Здобувач вищої освіти вільно оперує вивченим матеріалом з літературного краєзнавства, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття літературного краєзнавства, категорії регіонального літературознавства; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчо-пошукові завдання.
Високий (творчо-професійний)	10	Здобувач вищої освіти має глибокі й міцні знання з літературного краєзнавства та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати художні особливості текстів літератури рідного краю, розрізнити їхні регіональні риси на рівні проблематики, конфлікту, мовного оформлення, історико-культурного контексту розвитку регіону; робить аргументовані висновки щодо основних художньо-естетичних ознак літературних творів письменників Поділля; практично оцінює сучасні здобутки науки літературного краєзнавства; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі й проблемні завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання з літературного краєзнавства, аналізуючи різні історико-літературні явища національного та глобального масштабів, процеси та проєктуючи уроки з вивчення літератури рідного краю й категорії регіонального літературознавства, виконує літературознавчий аналіз текстів зі спадщини літератури Поділля.
	11	Здобувач вищої освіти має узагальнювальні знання з літературного краєзнавства, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати літературно-краєзнавчі проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний підготувати виступ на наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища літературного краєзнавства, процеси; має високий рівень сформованих літературознавчих умінь.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з літературного краєзнавства, проявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання з літературного краєзнавства; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє порушувати й розв'язувати проблеми літературного краєзнавства, самостійно здобувати і використовувати інформацію, зокрема щодо проєктування уроків з вивчення літератури рідного краю; займається науково-пошуковою роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації, має дослідницький потенціал.

Пропущені заняття здобувач вищої освіти має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні заняття нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчального заняття, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Здобувач вищої освіти, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях за 12-бальною шкалою оцінено від 1 до 3 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Поточну заборгованість, пов'язану з непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, здобувач вищої освіти повинен ліквідувати. За ліквідацію поточної заборгованості нараховуються бали середнього (4, 5, 6), достатнього (7, 8, 9) та високого рівня (10, 11, 12).

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Рейтингова оцінка знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля у балах за 100-бальною шкалою обчислюється після проведення цих занять та ліквідації здобувачем поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них відповідно до «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями)» (<https://cutt.ly/mL Tb6am>).

Самостійна робота (20 балів)

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях.

Здобувачі вищої освіти, які за виконання завдань СР отримали рейтинговий бал менший 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися на звіт за виконання СР на консультації, або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Високий (творчо-професійний)	«відмінно» 18-20 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питань літературного краєзнавства, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, порівнювати, формулює своє бачення проблематики літературного краєзнавства, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях (під час проектування освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти), наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, добирає самостійно інформаційні джерела, має вміння творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернетними джерелами, використовує елементи дослідження й творчості у виконанні завдань самостійної роботи з літературного краєзнавства. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	«добре» 15- 17,9 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки „відмінно”, але здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання. Здобувач вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях (зокрема, під час проектування освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти), переважно добирає самостійно інформаційні джерела, має вміння творчо-пошукової діяльності та роботи з інтернетними джерелами з літературного краєзнавства. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи.
Середній (репродуктивний)	«задовільно» 12 – 14,9 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень питань літературного краєзнавства, винесених на самостійне опрацювання, але викладає матеріал неповно, допускає неточності у визначенні понять, потребує допомоги (спрямувальних питань) викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації використовує загальновідомі докази; не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; має вміння здійснювати первинну обробку навчальної інформації без її подальшого аналізу, викладає матеріал непослідовно і припускається помилок викладу питань з літературного краєзнавства, винесених на самостійне опрацювання. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи фрагментарно й дещо пізніше визначеного терміну.

Початковий (понятійний)	«незадовільно» менше ніж 12 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не має методичного апарату, допускає припускається помилок викладу питань з літературного краєзнавства, у формулюванні понять, які спотворюють їхній зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією; він не має елементарних умінь здійснювати первинну обробку й подальший аналіз навчальної інформації; не має вмінь вибирати відомі способи дій для виконання завдань, неспроможний виконати стандартні завдання після спрямувальних питань викладача. Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну. У роботі здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.
------------------------------------	--------------------------------------	--

Модульна контрольна робота (30 балів)

Модульна контрольна робота виконується в письмовій формі й передбачає відповіді на 3 питання (4 варіанти, по 3 питання в кожному).

До виконання модульної контрольної роботи допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання модульної контрольної роботи:

МКР 30 балів	«відмінно»	27 – 30 б.
	«добре»	23 – 26 б.
	«задовільно»	18 – 22 б.
	«незадовільно»	менше ніж 18 б.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Високий (творчо- професійний)	27 – 30 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питань літературного краєзнавства, винесених на модульний контроль, повно викладає матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, формулює своє бачення літературознавчої проблеми, може обґрунтовувати свої судження, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови.
Достатній (алгоритмі чно лінійний)	23 – 26 б.	Якщо робота здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки високого рівня, але здобувач допускає 1–2 фактичних помилки чи неточності та 1–2 недоліки в послідовності викладу матеріалу, винесеного на модульний контроль, та в мовному оформленні висловлювання. Здобувач вміє наводити приклади на підтвердження висловлених думок.
Середній (репродуктивний)	18 – 22 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних положень питань літературного краєзнавства, винесених на модульний контроль, але викладає матеріал неповно, допускає фактичні помилки та неточності у визначенні понять, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації використовує загальновідомі докази, викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.

Початковий (понятійний)	менше ніж 18 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, винесеного на модульний контроль, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією; він не має елементарних умінь здійснювати аналіз навчальної інформації; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання завдань. У роботі здобувача наявні ознаки академічної недоброчесності.
--------------------------------	-----------------	---

Якщо здобувач вищої освіти не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки 0,1,2,3, отримані на навчальних заняттях, не виконав завдань модульної контрольної роботи (МКР) та самостійної роботи або виконав їх на рейтинговий бал менший ніж 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Семестровий залік (100 балів)

Здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття, рейтингової оцінки за самостійну роботу, оцінки за виконання завдань модульної контрольної роботи (МКР).

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (https://drive.google.com/file/d/15qM6nA_NtvOZxOYz4Hzc8DZNgnAiL_zz/view).

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти регулюється «Порядком визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної / інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка» (<https://cutt.ly/LODbDIL>).

Ліквідація академічної заборгованості за результатами підсумкового семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням директора навчально-наукового інституту української філології та журналістики..

Якщо здобувач вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

Рейтингова оцінка з кредитного модуля

Рейтингова оцінка з кредитного модуля – це сумарна підсумкова оцінка за багатобальною шкалою рівня засвоєння здобувачем вищої освіти певного кредитного модуля (навчальної дисципліни) упродовж його вивчення.

Рейтингова оцінка з навчальної дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	

60-66	Е (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Перескладання рейтингових оцінок (від 60 і більше балів) з метою їх підвищення дозволяється лише у виняткових випадках за погодженням з директором навчально-наукового інституту української філології та журналістики та з дозволу ректора університету.

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення курсу не потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, однак можливе використання проєктора й ноутбука / персонального комп'ютера для створення презентацій у форматі MS Power Point або інших та їх демонстрування. Передбачається застосування об'єктно-модульного динамічного середовища навчання MOODLE.

12. Рекомендована література

Основна

Підручники, навчальні посібники

- Дем'янчук Г.С. Українське краєзнавство: сторінки історії. Київ: Просвіта, 2006. 293 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/319910812_Ukrainske_kraeznavstvo_vid_ternisto_go_minulogo_do_viklikiv_sogodenna
- Козороз Н.І. Формування загальнолюдських і національних цінностей учнів шляхом літературного краєзнавства. Великі Будища, 2022. 164 с. URL: <https://ed.poippo.pl.ua/bitstream.pdf>
- Літературна Хмельниччина ХХ ст.: хрестоматія /упоряд. М. Федунець. Хмельницький: Поліграфіст, 2005. 608 с.
- Шалак О. Український фольклор Поділля в записах та дослідженнях ХІХ – початку ХХ ст. Київ: Освіта України, 2014. 463 с. URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64

Допоміжна література

Монографії, посібники

- Мудрослови села Оринин на Кам'янецьчині: збірник прислів'їв і приказок /уклад.: В. Щегельський, С. Рарицька. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. 64 с.
- Рарицький О. Поезія героїчного чину (Василь Стус: еволюція поетичного мислення) Хмельницький: Просвіта, 2002. 140 с.

- Сохацька Є. Молюся за весь Рідний край...»: штрихи до життєпису Івана Огієнка та його культурологічної діяльності. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2007. 276 с.

Статті

- Літературне краєзнавство Поділля в системі сучасної освіти: стан, проблеми, перспективи: зб. наук. праць / ред. колегія: О.М. Куцевол (гол. ред.). Вінниця, 2011. 337 с. URL: <https://vspu.edu.ua/science/art/a32/index.html>
- Базиль Л.О. Літературне краєзнавство в системі професійної підготовки вчителя української мови і літератури. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2012. № 24. С. 91–101. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=GRS76Y4AAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=GRS76Y4AAAAJ:9yKSN-GCB0IC
- Білавич Г., Данилюк Т. Шкільне літературне краєзнавство як актуальна науково-педагогічна проблема сьогодення. *Молодь і ринок*. 2017. № 11. С. 17–22. URL: <https://kpibs.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/126/2022/01.pdf>
- Данилюк Т. Літературне краєзнавство як провідна засада сучасної школи. *Гірська школа українських Карпат*. 2018. № 18. С. 15–17. URL: http://mountainschool.pu.if.ua/sites/default/files/Issue_18/5.pdf
- Джурбій Т. Байкарські традиції Поділля: типологічні особливості. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта*. 2018. XV. С. 261–266.
- Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 105-річчю від дня народж. письменника / гол. ред. О.М.Куцевол. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. 287 с. URL: http://library.vspu.net/jspui/bitstream/123456789/837/1/Zbirnik_naykovih_prac_2017.pdf
- Прокопчук В.С. Краєзнавство на Поділлі: історія і сучасність : монографія. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2014. 352 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1059>
- Райбедюк Г. Системний підхід до використання джерел літературного краєзнавства в умовах кризи сучасної літературної освіти в Україні. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*: збірник наукових праць. Серія: Педагогічні науки. 2020. Вип. 49. С. 112–120. URL: <http://dspace.idgu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/1467>
- Рарицький О. Володимир Свідзінський і шістдесятники: контексти осягання проблеми. *Слово і Час*. 2018. № 10. С. 34–47.
- Рарицький О. Сугестія і медитація у поезії Івана Прокоф'єва. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. Вип. 48. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. С. 40–47.
- Рарицький О. Творчість Івана Прокоф'єва: інтертерекстуальний аспект *Іван Огієнко і сучасна освіта та наука : серія філологічна* / [редкол.: Л.М. Марчук (гол.ред), О.А. Рарицький (відп.ред) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Вип. XVI. С. 338–345.
- Расевич Л. П. Літературне краєзнавство в естетико-ціннісній парадигмі епохи глобалізації. *Вісник науки та освіти*. 2023. № 1(7). С. 208–221.
- Расевич Л. П. Використання методу інтелектуальних карт на заняттях із української літератури. *Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*. X Волошинські

читання: зб. матеріалів всеукраїнської науковопрактичної конференції (8 грудня 2022 р.). Київ : Інститут педагогіки НАПН України. С. 108-113.

- Самелюк В.О., Поліщук, В.Т. Літературне краєзнавство як наукова й навчально-методична проблема. *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка–2019»* / XXI Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. 2019. С. 300–301. URL: http://eprints.cdu.edu.ua/3355/1/rodzinka_2_2019-300-301.pdf
- Ananda S. R., Symphony M. B., Kinani L., Surga B. P. B., Pandin M. G. R. Regional literature as the foundation of student's character in the digitalization era. *Center for Open Science*. 2021. URL: <https://doi.org/10.31219/osf.io/u8hgy>
- Kent C. Ryden. *New England Literature and Regional Identity. A Companion to the Regional Literatures of America*. Oxford: Blackwell Publishing. April 2008. P. 195–212 URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/9780470999080.ch13>
A Companion to the Regional Literatures of America. Oxford: Blackwell Publishing. URL: <https://www.wiley.com/en-us/A+Companion+to+the+Regional+Literatures+of+America-p-9780470999080>
- Mutiyev, Zinulla, et al. "Modernisation of social Conscience: Topical problems of literary local lore." *Space and Culture, India* 1. 2018. Vol. 6. No. 4. P. 102–111. URL: <https://www.spaceandculture.in/index.php/spaceandculture/article/view/383>
- Pannell Ch. Local authors, local stories: The benefits of reading #OwnVoices authors who share your community. *Reading Partners*. 2015. URL: <https://readingpartners.org/blog/local-authors-local-stories-benefits-reading-ownvoices-authors-share-community/>

Інтернетні ресурси

Національна спілка краєзнавців України	https://nsku.org.ua/
Centre for Regional Literature and Culture / University of Nottingham	https://www.nottingham.ac.uk/research/groups/crlc/index.aspx
A Companion to the Regional Literatures of America. Oxford: Blackwell Publishing	https://www.wiley.com/en-us/A+Companion+to+the+Regional+Literatures+of+America-p-9780470999080
Хмельницька обласна організація НСПУ	https://cutt.ly/t9RnTS7
Літературна карта Хмельниччини	http://odb.km.ua/?dep=1&dep_up=1526&dep_cur=1546#gsc.tab=0
Краєзнавчі видання. Письменники	http://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=1529&dep_cur=1537#gsc.tab=0
Духовно-культурне життя Хмельниччини	http://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=1526&dep_cur=335#gsc.tab=0
Хмельницька міська централізована бібліотечна система	https://cbs.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=140&dep_cur=271
Хмельницька обласна універсальна і наукова бібліотека	http://www.ounb.km.ua/
Відділ краєзнавства Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки	http://www.ounb.km.ua/new_book_vkr/index.php?year=2022&month=12
Хмельницька обласна бібліотека для дітей імені Т.Г.Шевченка	http://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=1526&dep_cur=1531#gsc.tab=0

Кам'янець-Подільська центральна міська бібліотека імені Костя Солухи	http://kam-podcmb.zzz.com.ua/
Газета «Подільський» / «Культура» (архів)	http://podolyanin.com.ua/category/culture/
Газета «Край Кам'янецький» / «Культура»	https://kraj-kp.org.ua/kultura
Літературна Хмельниччина	https://school8khm.wordpress.com/
Письменники Хмельниччини	https://pusmenukukhm.wordpress.com/
Поети Хмельниччини	http://khmelpoet.blogspot.com/
Письменники, що народилися в Кам'янці-Подільському	https://k-p.net.ua/istoriya_kamyantca/postati/5430-pismenniki-scho-narodilisja-v-kamjanc-podlskomu.html
Презентація на тему «Літературна Хмельниччина»	https://svitppt.com.ua/ukrainska-literatura/literaturna-hmelnichchina.html
Фольклор Поділля	https://proridne.org/Фольклор Поділля/
Знамениті земляки	http://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=1526&dep_cur=412#gsc.tab=0
Путівник «Їх надихало Поділля»	http://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=1526&dep_cur=1687#gsc.tab=0
Буктрейлери	http://odb.km.ua/index.php?dep=1&dep_up=1526&dep_cur=1532#gsc.tab=0